

PRAVĚKÉ, STŘEDOVĚKÉ A NOVOVĚKÉ OSÍDLENÍ NA KATASTRECH OBCÍ BLAŽOVICE, JIŘÍKOVICE, PONĚTOVICE A PRACE

David Hons

Předkládaný článek si klade za cíl souhrnně představit dosavadní poznatky o vývoji pravěkého a středověkého osídlení na katastrech obcí Blažovice, Jiříkovice, Ponětovice a Prace (okres Brno-venkov). Navazuje na obdobný článek zabývající se sousedními katastry obcí Bedřichovice a Šlapanice¹ a představuje další z dílčích výstupů systematického záměru studia především pravěkých a raně středověkých sídelních struktur v daném regionu. Do roku 2019 bylo zaznamenáno více než 80 jednotlivých lokalit z různých období. Cílem práce je mimo jiné zpřesnění lokalizace jednotlivých nalezišť, u řady starších nálezů si totiž nejsme zcela jistí, kde přesně se která lokalita nachází. Na základě těchto dat a zmapování dostatečně reprezentativního území bude možné podrobnější a přesnější studium sídelních strategií v jednotlivých historických etapách. Článek rovněž poskytuje podklad pro případné preventivní povrchové prospekce a v neposlední řadě přináší data pro prezentaci archeologických lokalit a jejich významu pro obyvatele jednotlivých obcí. Na základě výše zmíněného článku byly ve Šlapanicích s velmi příznivým ohlasem realizovány tzv. archeologické procházky představující právě tento aspekt prehistorie a historie širší veřejnosti a stejný záměr zůstává i v případě tohoto textu.

HISTORIE VÝZKUMU

Obce, které jsou předmětem našeho zájmu, leží v relativně malé vzdálenosti od Brna východním směrem. První archeologické památky pocházejí již z druhé poloviny 19. století. Obdobně jako v sousedních Šlapanicích byli i zde poměrně aktivní amatérští sběratelé, kteří přispěli k záchraně některých lokalit. Na prvním místě zde musíme jmenovat Josefa Stávka a Antonína Dvořáčka. V průběhu první poloviny 20. století tady řadu výzkumů realizovalo dnešní Moravské zemské muzeum a po druhé světové válce se přidal i současný Archeologický ústav AV ČR v Brně (dříve AÚ ČSAV v Brně).

1 HONS, David. Pravěké a středověké osídlení na katastrech obcí Šlapanice a Bedřichovice. In: *Sborník Muzea Brněnska 2020*. Brno: Muzeum Brněnska, 2020, s. 85–105.

Od začátku devadesátých let je zde pak z hlediska záchranných výzkumů jednoznačně neaktivnější Ústav archeologické památkové péče Brno (ÚAPP Brno).

Dosud zřejmě nejucelenější práci věnující se osídlení předmětných katastrů je kniha Ludvíka Belcrediho a jeho spolupracovníků zaměřená na archeologické lokality z okresu Brno-venkov, která obsahuje i informace o lokalitách v Blažovicích, Jiříkovicích, Ponětovicích a Praci.² Publikace však nebyla detailně zaměřena na jednotlivé katastry obcí, navíc od roku 1989, kdy byla vydána, došlo k dalším objevům. Významný text věnující se germánskému sídlišti z Jiříkovic napsal Ivan Peškař, o laténském pohřebišti z Ponětovic psal Jiří Meduna a v jedné z nejnovějších publikací o tomto období Jana Čížmářová.³ Starší únětické lokality se staly součástí souhrnné práce Karla Tihelky.⁴

METODIKA A ZDROJE

Článek vznikl na základě podkladů shromážděných z dat z archivu AÚ AV ČR v Brně (nálezové zprávy a mapy k některým katastrům obcí s vyznačenými tratěmi a polohami),⁵ z publikací a nálezových zpráv ÚAPP Brno a z dalších publikovaných článků. Do značné míry navazuje, ale i významně doplňuje a rozšiřuje informace shromážděné Ludvíkem Belcredim a jeho kolegy.⁶ Pomocí výše uvedených zdrojů byly získány buď přesné koordináty jednotlivých lokalit (především z nálezových zpráv – ÚAPP Brno), nebo přibližné koordináty založené na pláncích v jednotlivých nálezových zprávách, publikacích či vycházející z pojmenování tratí. Lokality byly podle míry přesnosti polohy rozděleny do kategorií 1–4, kdy 1 = přesná poloha lokality, 2 = s přesností na několik desítek metrů, 3 = s přesností na střed trati (neboli schematického plánu), 4 = známe pouze katastr nálezů. V mapách jsou vyznačeny pouze lokality s mírou přesnosti 1–3. Poslední skupina s mírou přesnosti 4 je uvedena pouze jako samostatné nálezy pocházející z daného katastru a období. V první části článku jsou shrnuty všechny lokality ze sledovaných katastrů. V druhé části je pojednáno o prostorových souvislostech ve vybraných obdobích. Datace k jednotlivým periodám vychází z Archeobotanické databáze ČR, není-li uvedeno jinak.⁷

2 BELCREDI, Ludvík a kol. *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov, 1989.

3 PEŠKAŘ, Ivan. Hrnčířské pece z doby římské na Moravě – Töpferöfen aus der römischen Kaiserzeit in Mähren. *Památky archeologické*. Praha: Academia, 1988, roč. LXXIX, č. I, s. 106–169; MEDUNA, Jiří. Laténské žárové hroby na Moravě. *Památky archeologické*. Praha: Academia, 1962, roč. LIII, č. I, s. 87–134; ČÍŽMÁŘOVÁ, Jana. *Keltská pohřebiště na Moravě: okresy Brno-město a Brno-venkov*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2011.

4 TIHELKA, Karel. Moravská únětická pohřebiště. *Památky archeologické*. Praha: Pražské tiskárny n. p., 1953, roč. XLIV, s. 229–328.

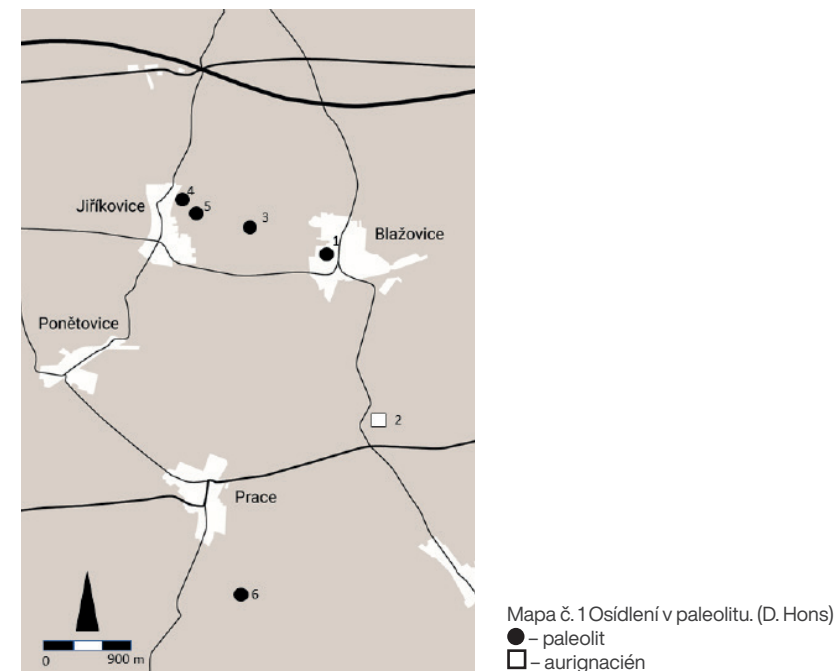
5 AÚ AV ČR Brno, NZ č. j. 1397/92; AÚ AV ČR Brno, NZ č. j. 2452/2010.

6 BELCREDI a kol., pozn. 2.

7 DRESLEROVÁ, Dagmar. CZAD – Archeobotanical database of Czech Republic [online]. [cit. 1. 5. 2021]. Dostupné z: <https://web.arup.cas.cz/czad/dating.php?l=cz>.

1. PALEOLIT (PRO MORAVU CCA 780 000 – 10 000 PŘ. N. L.)⁸

Mapa č. 1

Sídliště:

- Pod Kostelem (lok. 1), paleolit, intruze v mladších objektech a povrchový sběr⁹
- Staré vinohrady (lok. 2), mladší aurignacién, stanice (?)¹⁰
- Svisla (lok. 3), mladý paleolit, povrchový sběr¹¹
- Nad Obecní cihelnou (lok. 4), paleolit, jednotlivé artefakty, povrchový sběr¹²
- Na Újezdě za cihelnou (lok. 5), paleolit, jednotlivé artefakty (možná souvislost s lok. 4)¹³
- 400 m východně od Mohyly míru (lok. 6), paleolit, ojedinělý nález¹⁴

8 OLIVA, Martin. *Encyklopedie paleolitu a mezolitu českých zemí*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2016.

9 PŘICHYSTAL, Michal. Blažovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 51*. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 2010, s. 269.

10 OLIVA, Martin. Revize paleolitických lokalit z východního okolí Brna. *Přehled výzkumů 1984*. Brno: Archeologický ústav ČSAV Brno, 1987, s. 14.

11 Ibid., s. 14.

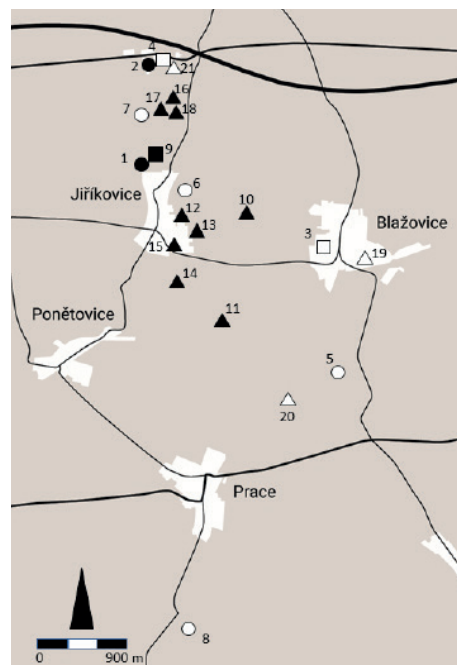
12 AÚ AV ČR Brno, NZ č. j. 2126/46.

13 OLIVA, pozn. 10, s. 15.

14 Ibid.

2. NEOLIT A ENEOLIT (5600 – 2300/2200 PŘ. N. L.)

Mapa č. 2

Mapa č. 2 Osídlení v neolitu a eneolitu. (D. Hons)
● – kultura s lineární keramikou
□ – kultura s moravskou malovanou keramikou
○ – eneolit obecně
■ – jordanovská kultura
▲ – kultura se šňůrovou keramikou
△ – kultura zvoncovitých pohárů

2. 1. KULTURA S LINEÁRNÍ KERAMIKOU

Sídliště:

- Na Dílech/Díly (lok. 1) několik jam s lineární keramikou, které zkoumal J. Poulík.¹⁵
- Rohlenka (lok. 2), sídlištní jáma¹⁶
- Z katastru obce Jiříkovic pochází broušená sekera (bez lokalizace).¹⁷

2. 2. KULTURA S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU

Sídliště:

- Pod Kostelem (lok. 3), intruze v laténském objektu¹⁸
- Díly (lok. 4), čtyři rozptýlené sídlištní objekty¹⁹

15 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 2779/46.

16 ÚAPP Brno, NZ č. j. 1826/2017.

17 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 689/47.

18 PŘICHYSTAL, pozn. 9, s. 305.

19 ÚAPP Brno, NZ č. j. 1826/2017.

2. 3. ENEOLIT

Sídliště/depot/ojedinělý nález:

- Staré vinohrady (lok. 5), sekeromlat, dvě sekerky a štípaná industrie²⁰
- Újezd (lok. 6), broušená sekerka²¹
- Díly (lok. 7), střep – starý eneolit, michelsberská kultura (?)²²
- Pratecký kopec (lok. 8), depot měděných sekerek, postupně rozorávaný²³

2. 4. JORDANOVSKÁ KULTURA

Sídliště:

- Na Dílech/Díly (lok. 9), objekt s materiálem jordanovské kultury²⁴

2. 5. KULTURA SE ŠŇŮROVOU KERAMIKOU

Pohřebiště/ojedinělý nález:

- Svisla (lok. 10), hrob s třemi jedinci²⁵
- Klíny (lok. 11), žárový hrob²⁶
- Půllány I (lok. 12), kostrový hrob, z téže trati sekerka a sekeromlat²⁷
- Půllány II (lok. 13), ojedinělý nález sekeromlatu²⁸
- Pole při panském lánu (lok. 14), dva hroby²⁹
- Zahrada pana Liškutína (lok. 15), hrob s keramickými nádobami³⁰
- Díly I (lok. 16), tři hroby, z toho jen ve dvou byly kosterní pozůstatky.³¹
- Díly II (lok. 17), dva zřejmě dětské hroby³²
- Díly III (lok. 18), kostrový hrob (pravděpodobně souvisí s lokalitou 16 a 17)³³

2. 6. KULTURA ZVONCOVITÝCH POHÁRŮ

- Cihelna J. Waltra (lok. 19), několik desítek hrobů³⁴
- Nad Skálou (lok. 20), ojedinělý nález zvoncovitého poháru³⁵
- Díly (lok. 21), hrob³⁶

20 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 40/57.

21 Ibid., NZ č. j. 2894/59.

22 AÚ AV ČR Brno, NZ č. j. 1624/99.

23 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 73.

24 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 1170/47.

25 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 66.

26 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 2485/46.

27 Ibid.

28 Ibid., NZ č. j. 2613/46.

29 Ibid., NZ č. j. 2015/58.

30 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 68.

31 ÚAPP Brno, NZ č. j. 95/20.

32 Ibid., NZ č. j. 451/20.

33 Ibid., NZ č. j. 98/20.

34 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 766/50.

35 Ibid., NZ č. j. 858/50.

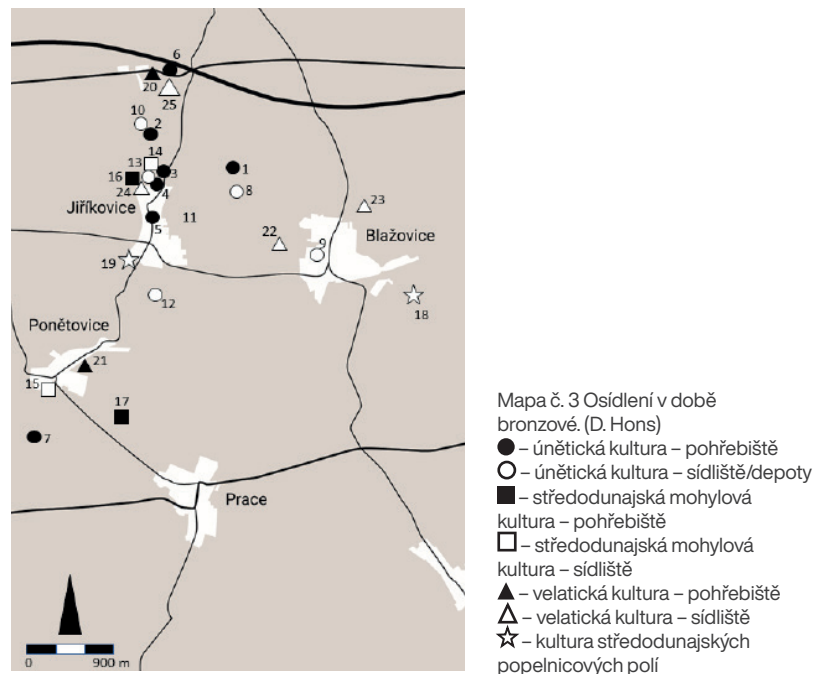
36 ÚAPP Brno, NZ č. j. 1826/2017.

NELOKALIZOVANÉ NÁLEZY (NEOLIT/ENEOLIT):

Z katastru obce Blažovice pocházejí ojedinělé nálezy bez přesné lokalizace: několik desítek seker a sekeromlatů, nástroje štípané industrie a hrot šípu,³⁷ desítky kamenných sekeromlatů a štípané industrie,³⁸ ojedinělý nález džbánu³⁹ a dno poháru a sekeromlat⁴⁰. Z katastru obce Jiříkovice pochází solitérní kamenná sekerka.⁴¹

3. DOBA BRONZOVÁ (2100/2000 – 800 PŘ. N. L.)

Mapa č. 3

3. 1. STARŠÍ DOBA BRONZOVÁ

3. 1. 1. ÚNĚTICKÁ KULTURA (2100/2000 – 1700 PŘ. N. L.)

Pohřebiště:

- Díly I (lok. 1), nejméně jeden hrob únětické kultury⁴²

37 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 3016/46.

38 Ibid., NZ č. j. 40/57.

39 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 66.

40 Ibid.

41 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 2689/46.

42 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 95.

- Díly II (lok. 2), údajně A. Dvořáčkem prozkoumané pohřebiště časně únětické kultury, 12 hrobů⁴³
- Díly (za severním okrajem Jiříkovic; lok. 3), pohřebiště únětické kultury⁴⁴
- Pole správce Dvořáčka/Díly (lok. 4), pohřebiště únětické kultury (možná souvislost s lok. 3)⁴⁵
- Dům A. Buchty p. č. 148 (lok. 5), kostrový hrob (pravděpodobně datovaný do období únětické kultury)⁴⁶
- Pod Santonem (lok. 6) byly objeveny tři kostrové hroby, pravděpodobně náleží únětické kultuře.⁴⁷
- Cihelna jihovýchodně od Ponětovic (lok. 7), několik hrobů únětické kultury, ze kterých se nepovedlo zachránit téměř žádný materiál.⁴⁸

Sídliště:

- Svisla (lok. 8), ve třicátých letech 20. století byly prozkoumány dvě sídlištní jámy.⁴⁹
- Pod Kostelem (lok. 9) v jednom z latěnských hliníků byla nalezena intruze keramiky únětické kultury.⁵⁰
- Na Dílech (lok. 10), údajně jáma protoúnětické / časně únětické kultury⁵¹
- Na Újezdě (lok. 11), sídlištní jáma únětické kultury⁵²
- Parváz (lok. 12), sídlištní jáma a depot čtyř bronzových předmětů⁵³
- Díly (lok. 13), J. Poulík rozkopával sídlištní jámy s materiálem únětické kultury.⁵⁴

Nelokalizované nálezy:

- Z katastru Blažovic pochází kostěný předmět, hrot a přeslen.⁵⁵ V Mazálkově zahradě byla nalezena keramická miska.⁵⁶
- Z katastru obce Jiříkovice pochází několik solitérních předmětů.⁵⁷
- Z katastru obce Prace pochází údajně několik solitérních nálezů.⁵⁸

43 TIHELKA, pozn. 4, s. 293.

44 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 396/48.

45 TIHELKA, pozn. 4, s. 293.

46 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 98.

47 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 2013/58.

48 TIHELKA, pozn. 4, s. 303.

49 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 95.

50 PŘICHYSTAL, pozn. 9, s. 341.

51 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 769/51.

52 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 98.

53 Ibid.

54 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 396/48.

55 AÚ AV ČR Brno, NZ č. j. 2354/2017.

56 Ibid.

57 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 769/51.

58 Ibid., NZ č. j. 1103/51.

3. 2. STŘEDNÍ DOBA BRONZOVÁ (1550 – 1300 PŘ. N. L.)

3. 2. 1. STŘEDODUNAJSKÁ MOHYLOVÁ KULTURA

Pohřebiště:

- Na Dílech/Díly (lok. 14), jeden kostrový hrob obložený kameny⁵⁹
- V Úhlu při pratecké dráze (lok. 15), rozorané dva hroby mohylové kultury⁶⁰

Sídliště:

- Na Dílech/Díly (lok. 16), sedm sídlištních jam⁶¹
- Pracka – jihovýchodní část katastru (lok. 17), střepový materiál ze sídliště⁶²

3. 3. MLADŠÍ DOBA BRONZOVÁ (1300/1250–1000 PŘ. N. L.)

3. 3. 1. KULTURA STŘEDODUNAJSKÝCH POPELNICOVÝCH POLÍ

Sídliště/ojedinělý nález:

- Na Štrelasu (lok. 18), soliterní nález bronzové jehlice⁶³
- Intravilán obce (lok. 19), sídliště⁶⁴

3. 3. 2. VELATICKÁ KULTURA

Pohřebiště:

- Díly (lok. 20), pohřebiště⁶⁵
- U Strážního domku (lok. 21), několik žárových hrobů⁶⁶

Sídliště/ojedinělé nálezy:

- Svisla (lok. 22), dvě sídlištní jámy zkoumané ve třicátých letech 20. století⁶⁷
- Na dílech/Díly (lok. 23), střepy z povrchového sběru a soliterní bronzová jehlice⁶⁸
- Díly (lok. 24), sídlištní jáma⁶⁹
- Díly (u Rohlenky; lok. 25), postupně odkrývané rozsáhlé sídliště v okolí nákupního centra Rohlenka se zachyceným příkopem, který mohl sídliště ohrazovat.⁷⁰
- Z katastru obce Jiříkovice pochází bronzová jehlice z mladší doby bronzové.⁷¹

59 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 98.

60 Ibid., s. 105.

61 Ibid., s. 98.

62 Ibid., s. 105.

63 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 1541/69.

64 ÚAPP Brno, NZ č. j. 57/07.

65 Ibid., NZ č. j. 1826/2017.

66 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 105.

67 Ibid., s. 95.

68 Ibid.

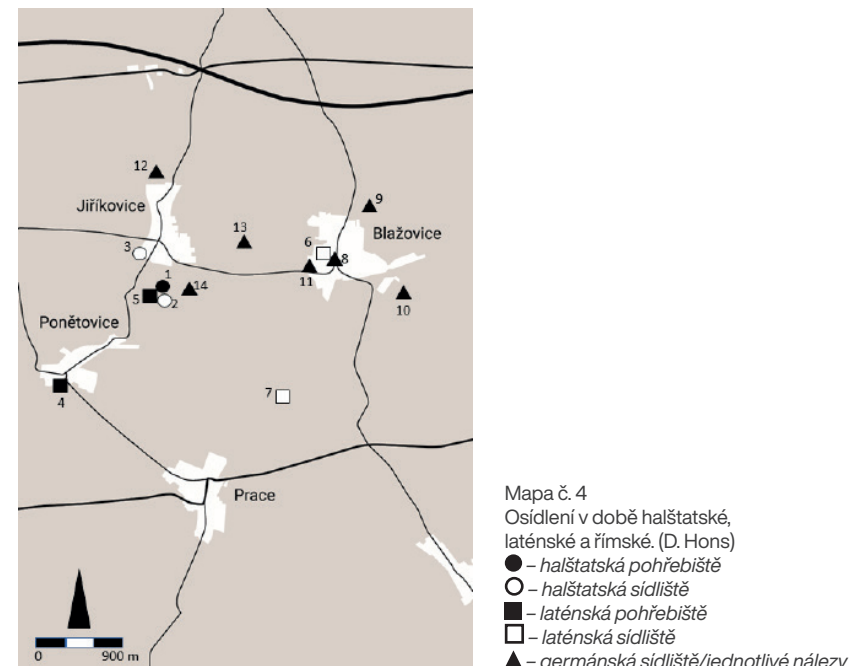
69 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 1871/88.

70 KOS, Petr. Jiříkovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 58-1*. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 2017, s. 208; ÚAPP Brno, NZ č. j. 1826/2017; BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 98.

71 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 98.

4. DOBA HALŠTATSKÁ (800 – 450 PŘ. N. L.)

Mapa č. 4

Mapa č. 4

Osídlení v době halštatské, laténské a římské. (D. Hons)

● – halštatská pohřebiště

○ – halštatská sídliště

■ – laténská pohřebiště

□ – laténská sídliště

▲ – germánská sídliště/jednotlivé nálezy

4. 1. HORÁKOVSKÁ SKUPINA

(Všechny archeologické nálezy zařazené do doby halštatské považuje autor za příslušející k horákovské skupině, která zde tvořila v daném období dominantní kulturu.)

Pohřebiště:

- Na Parvízu (lok. 1) byly objeveny čtyři hroby, z toho jeden kostrový, jeden birituální.⁷²

Sídliště:

- Intravilán obce Jiříkovice (lok. 2), pozdně halštatský nebo časně laténský sídlištní objekt⁷³
- Na Parvízu (lok. 3) A. Dvořáček prozkoumal několik sídlištních jam.⁷⁴

72 Ibid., s. 133.

73 ÚAPP Brno, NZ č. j. 57/07.

74 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 133.

5. DOBA LATĚNSKÁ (450 – 9/6 PŘ. N. L.)

Mapa č. 4

Pohřebiště:

- U Dráhy (lok. 4) bylo v několika etapách prozkoumáno jedno z největších pohřebišť doby laténské na Moravě. Celkem odkryto 35 žárových a čtyři kostrové hroby.⁷⁵ Parvízy (lok. 5), v letech 1955–1956 byly zjištěny dva hroby.⁷⁶

Sídliště:

- Pod kostelem (lok. 6) ÚAPP Brno postupně odkrývá rozsáhlé laténské sídliště, kde jsou zřejmě zastoupeny všechny fáze doby laténské (LT A–D), lokalita sahá zřejmě až k ulici Luční.⁷⁷
- Ve Hlavách (lok. 7), keramický materiál z povrchového sběru⁷⁸

6. DOBA ŘÍMSKÁ (9/6 PŘ. N. L. – 380 N. L.)

Mapa č. 4

Sídliště a ojedinělé nálezy:

- Pod Kostelem (lok. 8) bylo postupně zachyceno několik objektů datovaných do doby římské.⁷⁹
- Na Dílech (lok. 9), několik ojedinělých předmětů a mincí z doby římské⁸⁰
- Hrubé dvoje (lok. 10), nález bronzové spony⁸¹
- Jiříkovická ul. (lok. 11), ojedinělý nález mince⁸²
- Na Dílech (lok. 12), relativně rozsáhlé sídliště a několik pecí na výrobu keramiky z mladší doby římské⁸³
- Hranice katastru Jiříkovic a Blažovic (lok. 13), ojedinělý nález mince císaře Hadriana⁸⁴
- Jižně od obce Jiříkovic (lok. 14), povrchové sběry keramiky⁸⁵

Jako protohistorické jsou zařazeny některé objekty nacházené postupně na poloze v Blažovicích Pod Kostelem. Pravděpodobně souvisí buď s laténským nebo germánským osídlením (viz výše lok. 6 a 8).

75 MEDUNA, pozn. 3, s. 129–133; ČIŽMÁŘOVÁ, pozn. 3, s. 124–147.

76 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 150.

77 PŘICHYSTAL, Michal. Blažovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 52-1*. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 2011, s. 207; ÚAPP Brno, NZ č. j. 456/20.

78 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 150.

79 ÚAPP Brno, NZ č. j. 175/19.

80 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 159.

81 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 40/57.

82 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 159.

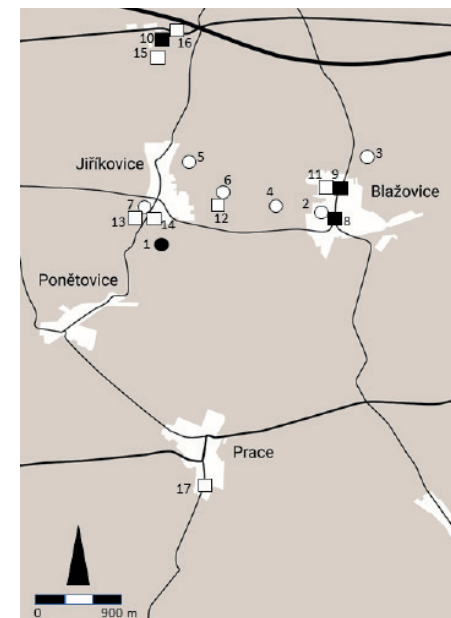
83 PEŠKAŘ, pozn. 3, s. 113–130.

84 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 861/46.

85 Ibid., NZ č. j. 2017/58.

7. RANÝ STŘEDOVĚK (568 – 1250 N. L.)

Mapa č. 5

Mapa č. 5

Osídlení v raném a vrcholném středověku a novověku. (D. Hons)

- – raný středověk pohřebiště
- – raný středověk sídliště
- – středověk/novověk pohřebiště
- – středověk/novověk sídliště/ojedinělý nález

Pohřebiště:

- Na Parvízu (lok. 1), středohradištní a především mladohradištní pohřebiště s více jak stovkou nalezených hrobů⁸⁶

Sídliště a ojedinělé nálezy:

- Pod Kostelem (lok. 2), několik sídlištních objektů řazených do střední doby hradištní⁸⁷
- Na Dílech (lok. 3), ojedinělá mladohradištní záušnice⁸⁸
- Na Starých Blažovicích (lok. 4), údajně pozůstatky mladohradištního opevnění⁸⁹
- Obecní hliník (lok. 5), sídlištní jáma⁹⁰
- Dvoje (lok. 6), několik sídlištních jam⁹¹
- Intravilán obce Jiříkovic (lok. 7), jeden mladohradištní objekt⁹²

86 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 174.

87 LEČBYCH, Marek. Blažovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 52-2*. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 2011, s. 100; PŘICHYSTAL, pozn. 9, s. 393.

88 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 772/45.

89 Ibid., NZ č. j. 907/46.

90 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 174.

91 Ibid.

92 ÚAPP Brno, NZ č. j. 57/07.

8. VRCHOLNÝ STŘEDOVĚK A NOVOVĚK (OD ROKU 1200)

Mapa č. 5

Pohřebiště:

- Pod Kostelem (lok. 8), hrob středověkého až novověkého stáří⁹³
- Náves (lok. 9), dva novověké pohřby, snad související s bitvou u Slavkova roku 1805(?)⁹⁴
- Rohlenka (lok. 10), hromadný hrob vojáků z bitvy u Slavkova roku 1805⁹⁵

Sídliště a ojedinělé nálezy:

- Náves (lok. 11), několik sídlištních objektů – hliníků(?), pravděpodobně novověkého stáří⁹⁶
- Ve Dvojích (lok. 12), několik střepů snad středověkého (raně středověkého?) stáří⁹⁷
- Intravilán obce Jiříkovice (lok. 13), vrcholně středověký objekt⁹⁸
- Intravilán obce Jiříkovice (lok. 14), pozůstatky středověké haťové cesty (?)⁹⁹
- Díly (lok. 15), žlabový objekt, možná související s bitvou u Slavkova roku 1805¹⁰⁰
- Rohlenka (lok. 16), žlabový objekt zřejmě novověkého stáří¹⁰¹
- Ul. Ponětovská (lok. 17), snad novověká povidlářská pec¹⁰²

Nelokalizovaná je tvrz z katastru Ponětovic, známá z písemných pramenů.¹⁰³

VÝVOJ STRUKTURY OSÍDLENÍ

Na sledovaném území zaznamenáváme aktivitu lidí již v paleolitu. Celkově evidujeme nálezy na šesti lokacích, pouze v případě Starých vinohradů však můžeme datovat artefakty do mladého aurignacienu. Zmíněná lokalita a východní část prateckého návrší tvoří významné výše položené body v krajině. Zbylé paleolitické artefakty pocházejí z prostoru mezi Jiříkovicemi a Blažovicemi a lemují současný vodní tok Romza. Doklady sídelních aktivit nejstarších zemědělců (kultura s lineární keramikou) jsou reprezentovány jen dvěma polohami z katastru obce Jiříkovice. O něco četnější jsou doklady přítomnosti lengyelské kultury, ani zde však nemůžeme hovořit o příliš intenzivním osídlení. Několik solitérních nálezů

sekeromlatů, popřípadě štípané industrie dokresluje neolitické osídlení. Z počátku eneolitu, potažmo jeho starší fáze, pochází jeden jordanovský sídlištní objekt a snad jeden pohárek z období kultury nálevkovitých pohárů. Doklady osídlení z tohoto období jsou nicméně nečetné. Obdobně jako na sousedním katastru Šlapanic a Bedřichovic¹⁰⁴ patří nejintenzivnější eneolitické osídlení až samotnému závěru této epochy. Je reprezentováno pohřebišti kultury se šňůrovou keramikou, přičemž z tohoto období máme zachyceno na poměrně rozsáhlém území nejméně šest lokalit, za předpokladu, že lokality č. 16–18 na mapě č. 2 tvoří pravděpodobně jednu nekropoli. Kultuře se zvoncovitými poháry můžeme přisoudit tři pohřebiště. Nejintenzivnější osídlení (alespoň podle počtu jednotlivých lokalit) sledujeme v době bronzové. Nejpčetněji je zastoupena starší doba bronzová, kdy zaznamenáváme velké množství sídlišť i pohřebišť únětické kultury (bohužel často se jedná o staré výzkumy s minimem informací). Toto zjištění opět koresponduje se situací ze Šlapanic i Bedřichovic.¹⁰⁵ Poměrně jasně je zachycena i přítomnost středodunajské mohylové kultury ze střední doby bronzové, a to dvěma pohřebišti a dvěma sídlišti (jedno známé z povrchového sběru). Na sídlišti Na Dílech u Jiříkovic (lok. 16, mapa č. 3) se podařilo v sídlištních jámách objevit i mazanice se zachovanou malbou.¹⁰⁶ Největší zachycené sídliště co do počtu objektů klademe do velatické fáze kultury středodunajských popelnicových polí z polohy Díly (lok. 25, mapa č. 3), kde je zachycen i příkop, který pravděpodobně s tímto sídlištěm souvisí. Spolu s dalšími pohřebišti, sídlišti i ojedinělými nálezy z období velatické fáze tvoří významnou komponentu zdejšího pravěkého osídlení. Z následně starší doby železné tzv. horákovské skupiny se dosud podařilo zachytit jediné pohřebiště a jedno sídliště. Další lokalita pak náleží buď pozdnímu halštatskému nebo časně laténskému osídlení. Vlastní laténské osídlení není příliš početné, ale ponětovické pohřebiště s 35 hroby patří k největším moravským nekropolím. V posledních letech objevené laténské sídliště z intravilánu obce Blažovice (lok. 6, mapa č. 4) dokazuje poměrně intenzivní přítomnost populace po většinu mladší doby železné. Na téže lokalitě pokračuje i germánské osídlení a ze sledovaného území pochází řada jednotlivých nálezů mincí i menších depotů. Z mladší doby římské je známé sídliště s řadou dochovaných keramických pecí z polohy Díly u Jiříkovic (lok. 12, mapa č. 4). Další jasné doklady osídlení pocházejí až ze středohradištního období raného středověku, dále funerální i sídlištní mladohradištní nálezy. Středověké a novověké struktury už více či méně souvisí se současnou zástavbou jednotlivých obcí. S bitvou u Slavkova z roku 1805 pak zřejmě souvisí hrob z intravilánu Blažovic a hromadný hrob nalezený u Rohlenky (lok. 9 a 10, mapa č. 5).

93 LEČBYCH, pozn. 87, s. 100.

94 ÚAPP Brno, NZ č. j. 243/20.

95 Ibid., NZ č. j. 983/2017.

96 Ibid., NZ č. j. 243/20.

97 Ibid., NZ č. j. 36/13.

98 Ibid., NZ č. j. 57/07.

99 Ibid.

100 Ibid., NZ č. j. 95/20.

101 VITULA, Petr. Jiříkovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 39 (1995–1996)*. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 1999, s. 422–423.

102 ÚAPP Brno, NZ č. j. 56/07.

103 BELCREDI a kol., pozn. 2, s. 192.

104 Srov. HONS, pozn. 1.

105 Ibid.

106 PÍFFL, Alfréd. Barevné omítky z Jiříkovic u Brna. *Archeologické rozhledy*. Praha: Státní archeologický ústav, 1949, s. 161–163.

Pokud se zaměříme na sídelní strukturu během prakticky všech etap od počátku zemědělského pravěku, vidíme, že lidé si vybírali k osídlení polohy v blízkosti drobných vodních toků. Tento jev se zdá být pro pravěk obecný a nevymyká se zvyklostem známým ze sousedních katastrů Bedřichovic a Šlapanic¹⁰⁷ ani jiným případovým studiím z období pravěku.¹⁰⁸ Naše poznatky jsou samozřejmě ovlivněny i faktem, že nejlépe poznané jsou zpravidla polohy, kde došlo ke stavební činnosti, tudíž máme dobrou představu o zastavěných územích, další nálezy například z polních ploch nám však mohou unikat. Určitou představu o intenzitě osídlení krajiny jsme i přesto schopni získat.

Jak již bylo výše nastíněno, osídlení čtyř sledovaných katastrů do značné míry odpovídá zjištěním ze sousedních Bedřichovic a Šlapanic. Nejprve se blíže zaměříme na období mladší doby bronzové, ze které pochází již zmiňované největší sídliště z dané oblasti. Množství zkoumaných objektů i zjištěná přítomnost příkopu, který pravděpodobně vymezoval sídliště, ukazují na poměrně intenzivní osídlení v tomto úseku v době bronzové. Sídliště se nachází v bezprostřední blízkosti kopce Santon, který sám o sobě poskytuje vynikající přehled o okolní krajině. Lze předpokládat, že za významný bod byl považován i v minulosti.¹⁰⁹ Dává možnost kontrolovat rozsáhlou oblast v okolí a mohl tvořit i pomyslný kontrolní bod. Stejně jako v případě Šlapanic, kde byla nalezena mohutná (až 2m silná) kulturní vrstva v prostoru dnešního Masarykova náměstí,¹¹⁰ tedy můžeme uvažovat o velmi intenzivním osídlení spadajícím do mladší doby bronzové.

Druhé krátké zamyšlení je věnováno laténskému osídlení. Ačkoliv není kvantitativně zastoupeno velkým množstvím lokalit, jako tomu bylo v případě bedřichovického a šlapanického katastru, kde jsme mohli sledovat i jistou sídelní síť založenou na existenci současných sídlišť a pohřebišť,¹¹¹ máme i zde archeologické lokality, které pomáhají poznat sídelní strukturu. Jde o pohřebiště z katastru Ponětovic (lok. 4, mapa č. 4), které bylo s největší pravděpodobností soudobé jak s osídlením ze sousedních katastrů, tak s rozsáhlým sídlištěm prokázaným v intravilánu obce Blažovice (lok. 6, mapa č. 4). Jelikož sídliště z Blažovic (přínejmenším jeho část) je datováno obdobně jako lokalita Široká pole I,¹¹² můžeme opět uvažovat o jejich pravděpodobně paralelní existenci. Jejich vzájemná vzdálenost činí cca 2,5 km a ponětovická nekropole je od obou v podobné vzdálenosti. K nekropoli však zatím postrádáme sídliště. Sporadické stopy laténskému osídlení jsou známy i od západních svahů Starých vinohrad z poloh Ve Hlavách (lok. 7, mapa č. 4), avšak

jedná se pouze o povrchové sběry. Sledovat dynamiku a sídelní strukturu v době laténské i nadále na dalších sousedních katastrech může být potenciálně zajímavé, jelikož díky solidní pramenné bázi jsme schopni situace i poměrně dobře datovat.

Poslední zamyšlení je věnováno ranému středověku a především jeho mladohradištnímu období. Nejvýznamnější památkou je rozsáhlé pohřebiště z polohy Parvízy jižně od Jiříkovic (lok. 1, mapa č. 1), kde bylo zdokumentováno více než 100 hrobů, z nichž malá část spadá do středohradištního období, naprostou většinu však klademe do mladohradištního období. Lokalita nemusí představovat jediné takto rozsáhlé pohřebiště ze sledované oblasti. Na jaře roku 2021 si archeolog Filip Ševčík povšiml na leteckém snímku několika desítek možná až stovky objektů, které se nacházejí v relativně malé vzdálenosti od známého pohřebiště. Z důvodu osetí zmíněné polní trati nebylo zatím možné prověřit tuto lokalitu v terénu, orientace a rozestupy nalezených porostových příznaků však jistou indicii o možné dataci objektů poskytují. V souvislosti s relativně rozsáhlým (známým) pohřebištěm bychom mohli uvažovat i o sídlišti, které prozatím chybí. Dosud odkryté situace neukazují na příliš husté osídlení v mladohradištním období (může však jít o stav výzkumu, nebo byly tyto doklady zničeny mladšími aktivitami). Jedno z možných sídlišť, které by mohlo souviset s pohřebištěm na Parvízach, zmiňují staré nálezy zprávy hovořící o zbytcích snad mladohradištního opevnění „na Starých Blažovicích“.¹¹³ Tato poloha by se měla nacházet s největší pravděpodobností v prostoru západního extravilánu katastru obce Blažovice. Otázky mladohradištního osídlení této oblasti budou předmětem dalšího terénního průzkumu.

107 HONS, pozn. 1, s. 97.

108 TÓTH, Peter, ORAVKINOVÁ, Dominika a POKUTTA, Dalia. Settlement Organisation of the Otomani-Füzesabony Cultural Complex in Slovakia. A Spatio-temporal Modelling Study. In: FISCHL, Klára P. a KIENLIN, Tobias, L. *Beyond Divides The Otomani Füzesabony Phenomenon*. Bonn, 2019, s. 58.

109 Santon leží na katastru obce Tvarožná a bude předmětem detailnější studie.

110 ÚAPP Brno, NZ č. j. 109/05.

111 HONS, pozn. 1, s. 98–99.

112 Ibid, s. 99.

113 ČSAV AÚ Brno, NZ č. j. 907/46.

ZÁVĚR

Katastry obcí Blažovice, Jiříkovice, Ponětovice a Prace byly v minulosti relativně stabilně osídleny. Nejstarší datované doklady pocházejí z období před asi 40 000 lety, z mladého paleolitu. Slabě jsou zastoupeny i první zemědělské kultury z neolitu, sporadicky evidujeme časně eneolitické osídlení. Kontinuální osídlení můžeme sledovat zhruba od roku 2800 př. n. l., kdy se zde setkáváme s intenzivními pohřebními a nepřímo i sídelními aktivitami příslušníků kultury se šňůrovou keramikou. Vrcholu osídlení doby bronzové dosahuje velatické sídliště v poloze Díly u Rohlenky, následná starší doba železná je dosud na doklady lidských aktivit relativně chudá. V době laténské můžeme sledovat poměrně intenzivní sídelní i pohřební aktivity. Osídlení v době římské je, zdá se, nejintenzivnější v mladší době římské, z doby stěhování národů nám zatím doklady osídlení chybí. Z raného středověku jsou zastoupeny především mladohradištní situace, středověké a novověké osídlení již zřejmě z podstatné části souvisí se současným osídlením. Samostatnou kapitolu představují doklady bitvy u Slavkova v podobě okopů snad využitých při samotné bitvě a především pro následné nakládání s padlými vojáky.

TABULKA SE SOUŘADNICEMI LOKALIT VE FORMÁTU S-JTSK

Číslo mapy/ období	Číslo a název lokality	Přesnost lokalizace (1, 2, 3, 4)	Souřadnice X	Souřadnice Y
1. Paleolit	1 – Pod Kostelem	1	-585810,6808	-1165445,086
	2 – Staré vinohrady	2	-585450,7212	-1167422,799
	3 – Svisla	2	-586979,4523	-1164870,421
	4 – Nad Obecní cihelnou	2	-587405,8665	-1164600,417
	5 – Na Újezdě za cihelnou	2	-587258,6536	-1164701,853
	6 – 400 m východně od Mohyly míru	2	-587307,5353	-1169395,159
2. Neolit a eneolit	1 – Na Dilech/Díly	2	-587664,0385	-1164421,005
	2 – Rohlenka	1	-587285,6203	-1163168,405
	3 – Pod Kostelem	1	-585810,6808	-1165445,086
	4 – Díly	1	-587478,7552	-1163194,943
	5 – Staré vinohrady	3	-585681,512	-1166935,631
	6 – Újezd	3	-587281,3482	-1164702,276
	7 – Díly	3	-587469,6288	-1163866,559
	8 – Pratecký kopec	3	-587794,6056	-1169750,204
	9 – Na Dilech/Díly	3	-587664,0385	-1164421,005
	10 – Svisla	2	-586724,6364	-1164853,211
	11 – Klíny	2	-586773,1704	-1166232,582
	12 – Půllány I	1	-587468,7527	-1165816,78
	13 – Půllány II	2	-587366,2299	-1165146,697
	14 – Pole při panském lánu	3	-587441,7877	-1165028,224
	15 – Zahrada pana Liškutína	2	-587457,7189	-1165320,85
	16 – Díly I	1	-587233,7536	-1163806,775
	17 – Díly II	1	-587313,7141	-1163878,32
	18 – Díly III	1	-587289,8116	-1163890,259
	19 – Cihelna J. Waltra	2	-585336,3247	-1165673,733
	20 – Nad skálou	3	-586335,9242	-1167425,143
	21 – Díly	1	-587478,7552	-1163194,943
3. Doba bron- zová	1 – Díly I	2	-587461,4665	-1163718,416
	2 – Díly II	2	-587606,8051	-1164418,321
	3 – Díly III	3	-587473,2819	-1164438,109

	4 – Pole správce Dvořáčka/ Dily III	3	-587473,2819	-1164438,109
	5 – dům A. Buchty p. č. 148	3	-587598,2228	-1164856,597
	6 – Pod Santonem	2	-587069,9329	-1163182,731
	7 – Cihelna jihovýchodně od Ponětovic	2	-589234,009	-1167250,882
	8 – Svisla	2	-586481,3381	-1164368,15
	9 – Pod Kostelem	1	-585810,6808	-1165445,086
	10 – Na Dílech	2	-587461,4665	-1163718,416
	11 – Na Újezdě	2	-587251,7991	-1164732,09
	12 – Parváz	2	-587812,4444	-1165674,248
	13 – Dily	3	-587501,574	-1164227,111
	14 – Na Dílech/Dily	3	-587581,707	-1164448,594
	15 – V Úhlu při pratecké dráze	2	-588969,5994	-1166706,392
	16 – Na Dílech/Dily	2	-587581,707	-1164448,594
	17 – Pracka	3	-588231,8593	-1167111,233
	18 – Na Štrelasu	3	-584571,6346	-1166010,879
	19 – Intravilán obce	1	-587877,4298	-1165291,648
	20 – Dily	1	-587478,7552	-1163194,943
	21 – U Strážního domku	3	-588587,6597	-1166428,387
	22 – Svisla	3	-586103,8937	-1165288,531
	23 – Na Dílech/Dily	2	-587664,0385	-1164421,005
	24 – Dily	2	-587664,0385	-1164421,005
	25 – Dily (u Rohlenky)	1	-587075,0084	-1163201,013
4. Doba halštatská, doba laténská, doba římská	1 – Na Parvazu	2	-587812,4444	-1165674,248
	2 – Intravilán obce	1	-587877,4298	-1165291,648
	3 – Na Parvazu	2	-587773,0908	-1165745,586
	4 – U Dráhy	2	-589108,5635	-1166734,339
	5 – Parvazy	2	-587801,8367	-1165692,953
	6 – Pod Kostelem	1	-585739,861	-1165448,223
	7 – Ve Hlavách	2	-586279,6641	-1167559,791
	8 – Pod Kostelem	1	-585703,946	-1165473,211
	9 – Na Dílech	3	-585084,9735	-1164764,305
	10 – Hrubé dvoje	3	-584474,8702	-1165757,472
	11 – Jiřikovická ul.	3	-585912,2869	-1165660,883
	12 – Na Dílech	2	-587664,0385	-1164421,005

	13 – Hranice katastru Blažovic a Jiřikovic	3	-586738,3024	-1165450,149
	14 – jižně od obce Jiřikovice	3	-587513,1404	-1165790,111
5. Raný středo- věk, vrcholný středověk, novověk	1 – Na Parvazu	2	-587797,1935	-1165699,719
	2 – Pod Kostelem	1	585703,946	-1165473,211
	3 – Na Dílech	3	-585085,2476	-1165005,229
	4 – Na Starých Blažovicích	3	-586363,4997	-1165337,033
	5 – Obecní hliník	2	-587418,0054	-1164735,771
	6 – Dvoje	2	-586908,8645	-1165181,349
	7 – Intravilán obce	1	-587731,4321	-1165220,809
	8 – Pod Kostelem	1	-585703,946	-1165473,211
	9 – Náves	1	-585477,0169	-1165194,371
	10 – Rohlenka	1	-587285,6203	-1163168,405
	11 – Náves	1	-585477,0169	-1165194,371
	12 – Ve dvojích	1	-587245,7466	-1165181,332
	13 – Intravilán obce Jiřikovice	1	-587731,4321	-1165220,809
	14 – Intravilán obce Jiřikovice	1	-587606,885	-1164788,459
	15 – Dily	1	-587233,7536	-1163806,775
	16 – Rohlenka	1	-587284,6413	-1163173,966
	17 – Ul. Ponětovská	1	-587450,3985	-1168441,311

PRAMENY A LITERATURA

Nálezové zprávy dostupné v archivu AÚ AV ČR Brno:

- Blažovice (s. o. Slavkov), NZ č. j. 772/45, 1945.
- Blažovice (s. o. Slavkov; p. o. Vyškov), NZ č. j. 907/46, 1946.
- Blažovice (s. o. Slavkov; p. o. Vyškov), NZ č. j. 3016/46, 1946.
- Blažovice (Slavkov), NZ č. j. 40/57, 1957.
- Blažovice (okr. Brno-venkov), NZ č. j. 1541/69, 1969.
- Jiříkovice (p. o. Brno v.), NZ č. j. 861/46, 1946.
- Jiříkovice (p. o. Brno v.), NZ č. j. 2126/46, 1946.
- Jiříkovice (p. o. Brno v.), NZ č. j. 2485/46, 1946.
- Jiříkovice (p. o. Brno v.), NZ č. j. 2613/46, 1946.
- Jiříkovice (p. o. Brno v.), NZ č. j. 2689/46, 1946.
- Jiříkovice (p. o. Brno v.), NZ č. j. 2779/46, 1946.
- Jiříkovice (p. o. Brno), NZ č. j. 689/47, 1947.
- Jiříkovice (p. o. Brno v.), NZ č. j. 1170/47, 1947.
- Jiříkovice (s. o. Brno-v.), NZ č. j. 396/48, 1948.
- Jiříkovice (okr. Brno-venkov), NZ č. j. 858/50, 1950.
- Jiříkovice (okr. Brno), NZ č. j. 2013/58, 1958.
- Jiříkovice (okr. Brno), NZ č. j. 2015/58, 1958.
- Jiříkovice (okr. Brno), NZ č. j. 2017/58, 1958.
- Jiříkovice (o. Brno-venkov), NZ č. j. 2452/2010, 2010.
- Ponětovice (o. Brno-venkov), NZ č. j. 1397/92, 1992.
- HÁJEK, Ladislav. Blažovice cihelna Č. Waltra (okr. Brno-venkov), č. j. 766/50, 1950.
- HORÁLKOVÁ, Pavla. Jiříkovice (okr. Brno-venkov), sídliště z ml. doby bronzové a římské, NZ č. j. 1871/88, 1988.
- MEDUNOVÁ, Anna. Jiříkovice (okres Brno) povrchový sběr, NZ č. j. 2894/59, 1959.
- ŠEBELA, Lubomír. Jiříkovice (okr. Brno-venkov), ojedinělý nález, NZ č. j. 1624/99, 1999.
- TIHELKA, Karel. Blažovice (s. o. Slavkov u Brna), NZ č. j. 2354/2017, 2017.
- TIHELKA, Karel. Jiříkovice (s. o. Brno-venkov), NZ č. j. 769/51, 1951.
- TIHELKA, Karel. Prace (s. o. Vyškov), NZ č. j. 1103/51, 1951.

Nálezové zprávy dostupné v archivu ÚAPP Brno:

- BÁLEK, Miroslav. Jiříkovice 1998. Nákupně společenský komplex Rohlenka u Brna. NZ č. j. 1826/2017, 2017.
- ČIŽMÁŘ, Ivan. Blažovice „Pod kostelem“, ul. Panská 2019. NZ č. j. 456/20, 2020.
- KALA, Jiří. Jiříkovice 2012 – Ve dvojích. NZ č. j. 36/13, 2013.
- KOS, Petr. Jiříkovice 2019 – Díly. NZ č. j. 451/20, 2020.
- KOS, Petr. Šlapanice 2005. NZ č. j. 109/05, 2005.
- PARMA, David. Blažovice 2018, stavba RD, par. č. 85/4, Kuta. NZ č. j. 175/19, 2019.
- PARMA, David. Blažovice 2019 – okružní křižovatka. NZ č. j. 243/20, 2020.
- PARMA, David. Jiříkovice – kanalizace 2005–2006. NZ č. j. 57/07, 2007.
- PARMA, David. Jiříkovice 2018–19. Jiříkovice – administrativně skladovací areál společnosti TECHNOMA a.s. NZ č. j. 95/20, 2020.
- PARMA, David. Jiříkovice 2019 – Díly (p. č. 472/58). NZ č. j. 98/20, 2020.
- PARMA, David. Prace – kanalizace 2005–2006. NZ č. j. 56/07, 2007.
- VITULA, Petr. Jiříkovice – Rohlenka 1994 McDonalds. NZ č. j. 983/2017, 2017.
- BELCREDI, Ludvík a kol. *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov, 1989.
- ČIŽMÁŘOVÁ, Jana. *Keltská pohřebiště na Moravě: okresy Brno-město a Brno-venkov*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2011. ISBN 978-80-7028-382-0.
- HONS, David. Pravěké a středověké osídlení na katastrech obcí Šlapanice a Bedřichovice. In: *Sborník Muzea Brněnska 2020*. Brno: Muzeum Brněnska, 2020, s. 85–105. ISSN 2570-6349.
- KOS, Petr. Jiříkovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 58-1*. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 2017, s. 208. ISSN 1211-7250.
- LEČBYCH, Marek. Blažovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 52-2*. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 2011, s. 100. ISSN 1211-7250.
- MEDUNA, Jiří. Laténské žárové hroby na Moravě. *Památky archeologické*. Praha: Academia, 1962, roč. LII, č. I, s. 87–134. ISSN 2570-9496.
- OLIVA, Martin. *Encyklopedie paleolitu a mezolitu českých zemí*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2016. ISBN 978-80-7028-470-4.
- OLIVA, Martin. Revize paleolitických lokalit z východního okolí Brna. *Přehled výzkumů 1984*. Brno: Archeologický ústav ČSAV Brno, 1987, s. 14–18. ISSN 1211-7250.

PEŠKAŘ, Ivan. Hrnčířské pece z doby římské na Moravě – Töpferöfen aus der römischen Kaiserzeit in Mähren. *Památky archeologické*. Praha: Academia, 1988, roč. LXXIX, č. I, s. 106–169. ISSN 2570-9496.

PIFFL, Alfréd. Barevné omítky z Jiřikovic u Brna. *Archeologické rozhledy*. Praha: Státní archeologický ústav, 1949, s. 161–163. ISSN 0323-1267.

PŘICHYSTAL, Michal. Blažovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 51*. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 2010, s. 269, 305, 341, 393. ISSN 1211-7250.

PŘICHYSTAL, Michal. Blažovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 52-1*. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 2011, s. 207. ISSN 1211-7250.

TIHELKA, Karel. Moravská únětická pohřebiště. *Památky archeologické*. Praha: Pražské tiskárny, n. p., 1953, s. 229–328. ISSN 2570-9496.

TÓTH, Peter, ORAVKINOVÁ, Dominika a POKUTTA, Dalia. Settlement Organisation of the Otomani-Füzesabony Cultural Complex in Slovakia. A Spatio-temporal Modelling Study. In: FISCHL, Klára P. a KIENLIN, Tobias, L. *Beyond Divides The Otomani Füzesabony Phenomen*. Bonn, 2019, s. 47–70. ISBN 978-3-7749-4241-7.

VITULA, Petr. Jiřikovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 39 (1995–1996)*. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 1999, s. 422–423. ISSN 1211-7250.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

DRESLEROVÁ, Dagmar. CZAD – *Archeobotanical database of Czech Republic* [online]. [cit. 1. 5. 2021]. Dostupné z: <https://web.arup.cas.cz/czad/dating.php?l=cz>.